



Tõnu Tuppits
MTÜ Harjumaa Ühisteenuste Keskus
tonu.tuppits@huk.ee

Meie: kuupäev digitaalallkirjas
nr 12.2-1 /03559

Järelevalvemenetluse lõpetamine

Austatud härra Tuppits

Rahandusministeerium alustas 27.02.2015 kirjaga nr 12.2-1/02946 riigihangete seaduse (RHS) alusel ning lähtudes riigihangete vaidlustuskomisjoni (edaspidi ka VAKO) 12.02.2015 nr 12.2-10/13, 14, 15 ja 16 taotlusest (edaspidi ka Taotlus) järelevalvemenetlust järgmiste MTÜ Harjumaa Ühisteenuste Keskus (edaspidi ka Hankija) riigihangete üle:

- 1) avatud hankemenetlusega riigihange nr 158621 „Korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmete kogumisvahendite tühjendamise ja jäätmete transportimise teenuse osutamine Anija valla ja Kose valla veopiirkonnas“ (edaspidi riigihange nr 158621);
- 2) avatud hankemenetlusega riigihange nr 158622 „Korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmete kogumisvahendite tühjendamise ja jäätmete transportimise teenuse osutamine Kernu valla Nissi valla veopiirkonnades“ (edaspidi riigihange nr 158622);
- 3) avatud hankemenetlusega riigihange nr 158626 „Korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmete kogumisvahendite tühjendamise ja jäätmete transportimise teenuse osutamine Harku valla veopiirkonnas“, alates 04.03.2015 kehtib riigihanke nimetus: „Korraldatud jäätmeveoga hõlmatud suurjäätmete kogumise ja transportimise teenuse osutamine“ (edaspidi riigihange nr 158626);
- 4) avatud hankemenetlusega riigihange nr 158627 „Korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmete kogumisvahendite tühjendamise ja jäätmete transportimise teenuse osutamine Jõelähtme, Kiili ja Raasiku valdade veopiirkonnas“, alates 04.03.2015 kehtib riigihanke nimetus: „Korraldatud jäätmeveoga hõlmatud suurjäätmete kogumise ja transportimise teenuse osutamine“ (edaspidi riigihange nr 158627).

Rahandusministeerium palus Hankijal esitada selgitused ja vastuväited Taotluses osundatud võimalike rikkumiste kohta. Hankija edastas Rahandusministeeriumile selgitused 04.03.2015. Tutvunud järelevalvemenetluse käigus kogutud tõenditega, teatame järgmist.

1. Taotluses esitatud kokkuvõtlikud põhjendused

Taotluses p 4 leiab VAKO, et hankemenetluse alustamine selliselt, et pakkumuste esitamise tähtpäev ja teenuse osutamise algusaeg saabuvad 5-7 aasta pärast, ei ole kooskõlas RHS-iga. Eeldada tuleb seda, et alustatud hankemenetlus viiakse läbi mõistliku aja jooksul. Käesoleval juhul ei ole olnud Hankija eesmärgiks sõlmida mõistliku aja jooksul hankelepungut, vaid üksnes see, et ka aastatel 2020 ja 2021 saaks tellida veel viieks aastaks jäätmeveo teenust alates 07.01.2015 kehtetu jäätmeseaduse (JäätS)§ 66 lg 1¹ alusel.

VAKO on seisukohal, et reaalselt algavad hankemenetlused viitenumbritega 158621, 158622, 158626 ja 158627 umbes 6 kuud enne hanketeadetes määratud pakkumuste esitamise tähtpäevaid, seega alates hanketeate avaldamisest umbes 4-5 aasta pärast. Hankija vastustest vaidlustustele ei tulene, et pakkumuste esitamise tähtpäevade määramine aastatesse 2020 ja 2021 oleks põhjendatud. 06.01.2015 hankemenetlusega alustades ei tea aga Hankija aastatel 2020-2027 tellitavate teenuste mahtusid. 03.02.2015 ja 10.02.2015 on Hankija riigihangete registrisse pannud jäätmevaldajate registri andmed (v.a. hankemenetlus viitenumbri 158627, mille kohta esitatud andmete fail ei avane), kuid Hankija on ise oma vastustes vaidlustustele selgitanud, et ta edastab teenuse eeldatavat mahtu kajastavad andmed huvitatud isikutele võimalikult ajakohase seisuga enne pakkumuste esitamise tähtpäeva, seega nelja või viie aasta pärast hanketeate avaldamist. Samuti ei saa pakkumuse esitamisest huvitatud isikud hankedokumentidest teada seda, kuhu jäätmed viia tuleb (jäätmete käitluskoht). See selgub neis neljas hankemenetlustes hankedokumentide kohaselt alles hiljemalt 01.07.2019 või märtsis 2021. VAKO leiab, et hankemenetluse alustamise ja pakkumuste esitamise vahele jääv aeg peab olema mõistlik ja ei saa olla sedavõrd pikk, et keskmine turuhind saaks oluliselt muutuda. Jaanuari 2015 jäätmeveo keskmine turuhind võib olulisel määral erineda 5-6 aasta pärast kehtivast hinnast.

2. Hankija kokkuvõtlikud selgitused järelevalvemenetluses

Hankija selgitas Rahandusministeeriumile, et lähtus riigihangetes nr 158626 ja nr 158627 pakkumuste esitamise tähtaja määramisel järgmistest asjaoludest.

Tulenevalt Euroopa kohaliku omavalitsuse harta artiklist 4 ja Eesti siseriiklikust õigusest on kohalikul omavalitsusel (KOV) ulatuslik autonoomia küsimuses, kuidas tagada kõige paremini jäätmekäitus. RHS ega ka jäätmeseadus (JäätS) ei keela kohalikul omavalitsusel planeerida oma jäätmekäitluse alast tegevust pikema aja peale ette, s.h. korraldada riigihankeid pikemaks ajaperioodiks ette. Hankija on teinud mitme aasta jooksul ettevalmistusi JäätS § 66 lg 1¹ alusel korraldatud jäätmeveo teostamiseks, pidades seda parimaks korraldatud jäätmeveo mudeliks erinevate alternatiivide seas. See korraldatud jäätmeveo mudel on ennast aastakümnete jooksul teiste Euroopa Liidu liikmesriikide praktikas õigustanud.

Hankija muutis lähtudes RHS § 36 riigihangete nr 158626 ja nr 158627 pakkumuste esitamise tähtaega. Riigihanke nr 158626 pakkumuste esitamise tähtaeg on 31.10.2015. a, riigihanke nr 158627 pakkumuste esitamise tähtaeg on 01.09.2015. a.

Seoses jäätmekäitluskoha määramisega selgitas Hankija, et muutis riigihangete nr 158626 ja nr 158627 hankedokumentides (HD) sisalduvat jäätmekäitluskoha tingimust. Riigihanke nr 158626 HD-s on jäätmekäitluskoht määratletud HD lisa 2 „Teenuse kirjeldus“ punktis 3. Käitluskoha määramisel lähtuti Eestis korraldatud jäätmeveo hangete praktikas laialdaselt kasutatavast jäätmekäitluskoha määratlusest. Riigihanke nr 158627 HD-s on jäätmekäitluskoht nimetatud HD lisa 2 „Teenuse kirjeldus“ punktis 3.

3. Rahandusministeeriumi poolt tuvastatud asjaolud, põhjendused ja järeldused

Riigihangete registrist nähtuvalt alustas Hankija riigihangete nr 158621, nr 158622, nr 158626, nr 158627 korraldamist hanketeadete avaldamisega riigihangete registris 06.01.2015.

Riigihangete nr 158621, nr 158622, nr 158626, nr 158627 alustamisel määras Hankija pakkumuste esitamise tähtpäevad järgmiselt:

- 1) 01.09.2021 riigihankes nr 158627;
- 2) 02.01.2020 riigihangetes nr 158621 ja nr 158622 ja
- 3) 01.09.2021 riigihankes nr 158626.

Riigihangete registrist nähtub, et käesolevaks hetkeks on Hankija muutnud pakkumuste esitamise tähtaegu oluliselt lühemaks võrreldes esialgselt kehtestatud tähtaegadega.

Käesoleval hetkel on riigihangetes nr 158627, nr 158621, nr 158622 ja nr 158626 pakkumuste esitamise tähtpäevad järgnevad (märgitud on ka teenuse osutamise eeldatav algusaeg):

- 1) riigihange nr 158627 – pakkumuste esitamise tähtpäev on 01.09.2015, teenuse osutamise eeldatav algusaeg on jaanuar 2016;
- 2) riigihanked nr 158621 ja nr 158622 – pakkumuste esitamise tähtpäev on 15.10.2015, teenuse osutamise eeldatav algusaeg on 2015. a;
- 3) riigihange nr 158626 – pakkumuste esitamise tähtpäev on 30.10.2015, teenuse osutamise eeldatav algusaeg on juuni 2016.

Seega on käesoleval hetkel riigihangetes nr 158627, nr 158621, nr 158622 ja nr 158626 hanketeate avaldamise ja pakkumuste esitamise tähtpäeva vahele jääv periood 8 – 10 kuud (esialgse 5 – 6 aasta asemel). Pakkumuste esitamise tähtaja ja teenuse osutamise eeldatava algusaja vahele jääv periood on 2,5 – 7 kuud.

RHS § 35 lg 1 kohaselt määrab hankija pakkumuste või hankemenetluses osalemise taotluste esitamise tähtaja lähtuvalt hankelepingu esemest, eelkõige selle keerukusest ning kogusest, mahust või hulgast.

RHS § 3 p 3 kohaselt peab hankija, mh pakkumuste esitamise tähtaja määramisel, jälgima, et isikutele seatavad piirangud ja kriteeriumid oleksid riigihanke eesmärgi suhtes proportsionaalsed, asjakohased ja põhjendatud.

VAKO on MTÜ Harjumaa Ühisteenuste Keskus poolt korraldatud jäätmeveo riigihangetega seotud 17.02.2015 otsustes nr 11-15/158617 ja nr 12-15/158618 p 6.3 märkinud, et Hankija poolt hanke alusdokumentides määratud pakkumuste esitamise tähtpäev 01.09.2015 ja teenuse osutamise algusaeg jaanuar 2016 ei ole vastuolus õigusaktidega. Hankija määratud hanketeate avaldamise ja pakkumuste esitamise tähtpäeva vahele jääv periood (8 kuud) ja pakkumuste esitamise ja teenuse osutamise vahele jääv periood (4 kuud) on mõistliku pikkusega ja ei saa rikkuda vaidlustaja õigusi ega kahjustada tema huve /.../ VAKO on seisukohal, et sellise pakkumuste esitamise tähtpäeva ja teenuse osutamise aja puhul pole õigusaktidega vastuolus hankemenetluse alustamine 06.01.2015.

Rahandusministeeriumi hinnangul saab 8 – 10 kuu pikkust pakkumuste esitamise tähtaega riigihangetes nr 158627, nr 158621, nr 158622 ja nr 158626 pidada mõistlikuks. Rahandusministeeriumile ei ole teada, samuti ei tulene Taotlusest, asjaolusid, mis võimaldaksid kahelda kuni 10 kuu pikkuse pakkumuste esitamise tähtaja põhjendatuses ja mõistlikkuses.

Rahandusministeerium tuvastas, et Hankija on muutnud muuhulgas ka riigihangete nr 158627, nr 158621, nr 158622 ja nr 158626 eset, mistõttu ei kattu eelnimetatud riigihangete ese Hankija poolt varasemalt alustatud (ja Taotluse p 2 märgitud) riigihangete nr 152042, nr 152636, nr 158618 ja nr 158617 esemega.

Rahandusministeerium tuvastas, et käesoleval hetkel on riigihangete nr 158627, nr 158621, nr 158622 ja nr 158626 esemeks järgmised teenused:

- 1) riigihange nr 158627 – suurjäätmete (koodiga 20 03 07) kogumis- ja transportimisteenus Jõelähtme, Kiili ja Raasiku vallas teenuse eeldatava alustamise ajaga jaanuarist 2016. a (viieks aastaks);
- 2) riigihange nr 158621 – paber- ja kartong- (koodiga 20 01 01) ning biolagundatavate jäätmete (koodidega 20 01 08 ja 20 02 01) kogumis- ja transportimisteenus Anija ja Kose vallas teenuse eeldatava alustamise ajaga 2015. a (viieks aastaks);
- 3) riigihange nr 158622 – biolagundatavate jäätmete (koodidega 20 01 08 ja 20 02 01) kogumis- ja transportimisteenus Kernu ja Nissi vallas teenuse eeldatava alustamise ajaga 2015. a (viieks aastaks);

- 4) riigihange nr 158626 – suurjäätmete (koodiga 20 03 07) kogumis- ja transportimisteenus Harku vallas teenuse eeldatava alustamise ajaga juunist 2016. a (viieks aastaks).

Riigihangete registrist nähtub, et Taotluse p 2 märgitud riigihangete nr 152042, nr 152636, nr 158618 ja nr 158617 esemed on järgmised:

- 1) riigihange nr 152042 – segaolmejäätmete (koodiga 20 03 01) kogumis- ja transportimisteenus Anija ja Kose vallas eeldatava alustamise ajaga detsembrist 2014. a (viieks aastaks);
- 2) riigihange nr 152636 – segaolmejäätmete (koodiga 20 03 01) ning paberi ja kartongi (koodiga 20 01 01) kogumis- ja transportimisteenus Kernu ja Nissi vallas detsembrist 2014. a (viieks aastaks);
- 3) riigihange nr 158618 – segaolmejäätmete (koodiga 20 03 01), biolagunevate jäätmete (koodiga 20 01 08) ning paberi ja kartongi (koodiga 20 01 01) kogumis- ja transportimisteenus Harku vallas jaanuarist 2016. a (viieks aastaks);
- 4) riigihange nr 158617 – segaolmejäätmete (koodiga 20 03 01), biolagunevate jäätmete (koodiga 20 01 08) ning paberi ja kartongi (koodiga 20 01 01) kogumis- ja transportimisteenus Jõelähtme, Kiili ja Raasiku vallas jaanuarist 2016. a (viieks aastaks).

Taotluse p 4.3 kohaselt ei selgu riigihangete nr 158627, nr 158621, nr 158622 ja nr 158626 HD-st jäätmete käitluskoht, mis selgub alles hiljemalt 01.07.2019 või märtsis 2019.

Rahandusministeerium tuvastas, et Hankija täiendas riigihangete nr 158627, nr 158621, nr 158622 ja nr 158626 HD-d jäätmekäitluskoha määramisega. Käesoleval hetkel on jäätmekäitluskohad sätestatud järgmiselt: riigihankes nr 158627 – Tallinna Sorteerimisjaam; riigihankes nr 158621 – Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskus AS; riigihankes nr 158622 – Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskus AS ja riigihankes nr 158626 – veopiirkonnale lähim nõuetele vastav jäätmekäitluskoht /.../. Samuti on käesoleval hetkel riigihangete registrist kättesaadavad riigihangete nr 158627, nr 158621, nr 158622 ja nr 158626 teenuse eeldatavat mahtu kajastavad jäätmevaldajate registri andmed.

Tuginedes eeltoodule, lähtudes RHS § 104 lg 1 p 1 ning võttes arvesse, et Hankija on muutnud riigihangete nr 158627, nr 158621, nr 158622 ja nr 158626 HD tingimusi selliselt, et käesolevaks hetkeks on kõrvaldatud VAKO Taotluses esitatud võimalikud RHS-i rikkumised, lõpetab Rahandusministeerium järelevalvemenetluse riigihangete nr 158621, nr 158622, nr 158626, nr 158627 üle.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Armin Lastovets
osakonnajuhataja
riigihangete ja riigiabi osakond

Teadmiseks: riigihangete vaidlustuskomisjon, vako@fin.ee

Madli Juhani 611 3931
madli.juhani@fin.ee